

je nar potrebniši, ki jih vse skozi vidimo in na mnoge viže rabimo. Po tem še le segajmo v ptuje dežele po neznanih in nam tudi menj potrebnih rečeh, ki jih mende nikoli rabili ne bomo. Nar poprej se tedej učimo domačih reči, kakó se imenujejo, kakó in za kogar se rabijo, de nam nihče ne bo mogel očitati, de svojih domačih reči ne poznamo, po ameriškanskih in afrikanskih pa hrepenimo. Marsiktera gospodična pozná ptujo kamelijo, domačiga peteršilja pa ne!! Tudi se bo mladost pri tem takó zlahtnim, nedolžnim, prijetnim in koristnim učenji in spoznanji rastljinstva marsikteri morebiti še celò škodljivi misli pri sprehajnji ali popotvanji odvernili; zakaj kamor se gré in kodar se sprehaja, ga rastljine kakor prijatli in znanci že od delječ smehljuje pozdravljajo, ogovarjajo in na nezapopadljivo modrost in vsigamogočnost Stvarnika opominajo. Starši, učeniki in vsi, ki imate priložnost, opominovajte, nagibajte in nagovarjajte mladost obojiga spòla k temu takó koristnemu učenju!

(Konec sledí.)

Daljni pogovori v Ljubljanskim muzeumu 22. rožnika.

Gosp. F. Schmidt iz Šiške je en kos apnenika pokazal, kteriga je nad Rocinovim gradom pod Šmarno Goró odbil. Na tem kamnu so polževe lupine (taci polžev, kakoršni se tam na pečeh še živi najdejo) s kamnitno skorjo znotrej in zunej oblite, de se vidi začetek okamenja, kakó se sčasama puhline in kotline s kamnitno skorjo polnijo, ki je v vodi stopljena, kakor iz solne vode, kader se izkadí ali posuší. Če je kakošna reč v tako slano vodo padla ali če je va-njo položena bila, se sčasama skorjica krog in krog naredí, kakor okoli poprej imenovanih polževih lupin. Kamnina, iz vode ločena, se nabíra, polže ali druge take reči zaljiva. Kamnina sčasama zgubiva mokrino, in se stérí do terdiga kamna. Na tako vižo so morske in druge reči, zverinske kosti, ribe, lesovi, češarki, listje i. t. d. v terdim robu ali skali v celini ohranjene okamenéle, kar se tú ali tam v več krajih naše domovine najde, in kar nam spríčuje čudne prigodbe nekdanjih časov tega svetá. Kdo bi mislil, de na Gorenském v takih visočinah, kakor v Jezercih pod Veršacam i. t. d. je nekda globoko morje stalo! in vender nam okamenjene polževe lupine čez en čevelj široke — amoniti imenovani — kteri se v muzeumu vidijo, očitno pričajo, de je to resnica. — Muzeumski družbi je posebno ljubo, take reči iskati, dobivati in za podučilo hraniti.

Potem nam je gosp. Schmidt velik kos lahkega kamna (lahkovca) pokazal, kteri se v Želečah Bleške fare najde, na kterim se podobe listja vidijo, ktero je voda z apnéno skorjo pokrila. Na to vižo v Karlovih toplicah na Češkém rožne vence, rake, sadje, grozdje ali kar koli se v tisto vodo potopí, s kamnitno skorjo okrivajo, in na prodaj ponujajo. Lep venec v hrastov list zavít, in več taci reči je gosp. Freyer iz muzeumske shrambe pokazal.

Gosp. Schmidt nam je potem košene pšice pokazal, ktere se v polžih najdejo, če se njih beli kamniček precepi; te pšice (Liebespfeile) pri spóju polžam v persih tiče.

Gosp. Petruzzi je od okamenjenih reči, ktere se v Tujnicah in v Kamniku najdejo, govoril, in posebno penzioniraniga gospoda stotnika Watzelna in gosp. Deisingerja, dimnikarja v Kamniku, pohvalil, ki sta z velikim trudam veliko taci okamenjenih reči na dan spravila, de je zares vredno, jih pogledati.

Dolžnost svoj jezik spoštovati.

(Pridiga v Možburzi na Koroškém binkoštni pondelj 1838 od sedanjiga mil. kneza in škofa Lavantinskiga g. g. Slomška.)

(Dalje.)

I.

Dvanajst bornih ribčev je vsigamogočni Bog izvolil ves svet preobrniti in zveličati; in preden jih je po široki zemli poslal, jim ni dal posvetniga bogastva ino pozemelske oblasti, ampak dve narpotrebniši nebeški reči jim je sv. Duh na binkoštno nedelo prinesel: nebeško modrost božjiga nauka, ino posebne lastnost vse jezike na svetu govoriti.

Podal se je sv. Peter proti večeru, ter je Latincam sv. evangelj oznanoval; — sv. Jakob po Judovskim in proti jutru, — sv. Janez pa Grekam vesel glas nebeškiga kralstva prinesel. Sv. Andrej se je podal v polnočne kraje, ter je Slovincam, našim starim zarodnikom, kakor pravijo, prvi Jezusov nauk oznanoval, v našim starim slovenskim jeziku.

Ko so apostelni za sveto vero svojo kri prelili, ino so za svojim gospodam Jezusam v večno zveličanje šli, so prišli drugi apostelski možje v naše kraje sveto vero Jezusovo po teh deželah razširjat, ino med Slovence poterit. Med njimi je bil na Koroškém sv. Modest, prvi škof gosposveški, kteri še v tej stari imenitni cerkvi počiva.

Slovenci, ki so tistikrat po celim Koroškém, Štajarskim, Krajskim, Vogerskim ino Moravskim živeli, so tri imenitne kneze alj firšte imeli: Ratislava, Svetopolka ino Kocela, ki so sami skerbni kristjani tudi kakor dobri očetje Slovincam kakor svojim otrokam za kerš. podučenje skerbili. Pošlejo nekoliko imenitnih mož v Carigrad (Konstantinopel) ino prosijo gerškiga cesarja Mihela III., naj jim pošle zastopnih učenikov, ki bojo njihove podložne v keršanski veri po slovensko učili. Cesar odloči dva brata, modra ino vučena moža: svetiga Kirila ino Metuda, ki sta v slovenske dežele prišla, Slovence Boga prav spoznati, njega spodobno častiti, pa tudi pisati ino brati učila, ino sta tako Slovincov nar imenitnejši učenika ino apostelna bila. Ino Slovenci so se veselili, ki so toliko božje reči v svojim slovenskim jeziku slišali. — Ali se ljubi bratje ino sestre! tudi vi veselite svete božje nauke v slovenskim jeziku poslušati? — Oh veliko se najde nehvaležnih trepastih Slovincov, ki rajši nemško imajo, ino se svojiga materniga jezika clo sramujejo, ino ne pomislijo, de je pregrešno se svojiga jezika sramovati, ga zatajiti, ino clo pozabiti.

(Dalje sledí.)

Novičar iz Ljubljane.

Naš rojak, feldvebelj Knaflíč, od kteriga smo v poslednjim listu Novíc povedali, de je iz Komarnske terdnjave Ogram všel, je prišel pretečeni teden v Ljubljano, kjer smo ž njim govorili. Ko je še jetnik v Komarnu bil, je mogel Ogram v kancelii za pisarja služiti. Tukej se mu je v modri glavici misel zbudila, sebi popotno pismo (pôs) z vsimi potrebnimi podpisi ponarediti. V tem pismu si je napčno imé dal, se je rojeniga Švajcarja imenoval, ki je bil, brez de bi bil kakošne reči kriv, v Peštu vjet in v Komarnsko terdnjavo pripeljan. Nekiga dne, ko mu je bilo ukazano, z več jetniki róve (šance) kopat iti, se je na večer, ko so se njegovi tovarši spet v terdnjavo vernili, v nekim grabnu skril — in takó všel. Čez 3 dni in noči je hodil po neznanih krajih skorej brez jedí in pijače, in večkrat tudi od Ogrov ustavljen, ki so ga špijona mislili, dokler se ni s svojim popotnim listam skazal. Po silnih težavah se je vunder verli mladeneč z mērzlíco vred iz Ogorskiga zmotal in v Radgono na Štajarsko pri-